GAZETA KUJAWSKA

ORGAN MIĘDZYPARTYJNY STRONNICTW POLITYCZNYCH

Rok I. Nr. 191 Włocławek, sobota/niedziela 24/25 sierpnia 1946 roku. Cena 3 złote

Sprawa Łużyc

Odbyło się w Warszawie posiedzenie, poświęcone wyborowi komitetu organizacyjnego dla zorganizowania „Dnia Łużyc“ w całej Polsce. „Dzień Łużyc“ odbędzie się w październiku i będzie on miał na celu zaznajomienie polskiego społeczeństwa z warunkami w jakich żyje naród serbsko-łużycki i z jego potrzebami.

Łużyce są najmniejszym narodem słowiańskim, od wieków pochłoniętym przez nienasycony impet germański. Położone na lewym brzegu Odry i Nysy, na rubieży słowiańszczyzny, nie mogąc otrzymać silniejszego poparcia ze strony ich naturalnego sojusznika — Polski, popadły w kleszcze Niemiec. W skład państwa polskiego wchodziły wprawdzie Łużyce krótko. Było to za czasów panowania największego z naszych królów piastowskich, który wyznaczył obecnie coraz aktualniejsze szlaki rozwojowe naszego państwa, za Bolesława Chrobrego. Po jego zwycięstwie nad Niemcami, ukoronowanym pokojem, właśnie symbolicznie, w Budziszynie w 1018 roku przeszły Łużyce pod panowanie Polski. Niestety błędna polityka następców Bolesławowych utraciła te ziemie. Łużyce raz odpadłe od Polski stały się terenem długiej i skrupulatnej germanizacji. Jednak żywotność narodu łużyckiego była i jest tak niespożyta, że przetrwał on najcięższe próby i prawie zatopiony w morzu niemczyzny przetrwał do dziś.

Faktyczne odrodzenie się ducha i poczucia narodowego Łużyc nastąpiło, wraz z wzrostem tego poczucia i rozbudzeniem nacjonalizmu w Europie w XIX wieku, a raczej ściśle mówiąc w jego drugiej połowie. Wtedy to następuje wspaniały rozwój literatury i innych gałęzi sztuki, które odzwierciadlają narodowe aspiracje tego kraju. Ze znanych nazwisk należy wymienić wielkiego poetę łużyckiego Zejlera oraz kompozytora Krawieca.

Najcięższy bezsprzecznie okres dla łużyczan nastąpił za czasów hitleryzmu w Niemczech. Hitler i jego klika może przewidując, że słowiański serbowie łużyccy nie będą dostatecznie silną podporą w ich starogermańskim „Drang nach Osten“ przeciw Słowiańszczyźnie, rozpoczęli systematyczne dławienie wszelkich oznak samodzielnego czy to pod względem kulturalnym czy to — politycznym życia łużyczan. Żołdactwo gestapowskie zamyka „Macierz serbską“, łużycką organizację oświatową, muzeum łużyckie, przeróżne organizacje i związki kulturalne, a nawet sportowe. Od mniej więcej 1937 r. w Niemczech o Serbach Łużyckich nie wolno wspominać. Tragedia narodu łużyckiego staje się tragedią milczącą. Ciemna noc obozów koncentracyjnych, jakimi było panowanie hitleryzmu na Łużycach zaczęła się już w latach 1936—1937.

Dla nas sprawa Łużyc nie jest tylko sprawą obrony interesów bratniego narodu słowiańskiego, dla którego przecież wreszcie z pokonaniem Niemiec i zwycięstwem słowiańszczyzny nastał moment wyzwolenia do samodzielnego życia kulturalnego i politycznego. Tego domaga się słusznie sprawiedliwość dziejowa! Nas interesuje jeszcze inny aspekt tego zagadnienia. Chodzi tu o połączony z największą sympatią dla aspiracji narodowych Łużyc, nasz interes narodowy. Musimy dobrze to zrozumieć, że niepodległość Łużyc jest najlepszą gwarancją naszych granic na Odrze i Nysie. Wiemy o tym, że Łużyce wzrok swój kierują ku Polsce. Pamiętajmy, że pomagając Łużycom spełniamy testament polityczny Bolesława Chrobrego.

Aleksander Rowiński.

Oświadczenie przedstawiciela Polski

PARYŻ (PAP). W związku z pkt. 6 memoriału włoskiego, który zaprzecza jakoby istniał stan wojny między Polską a Włochami, na posiedzeniu komisji polityczno-terytorialnej dla Włoch, członek delegacji polskiej radca Winiewicz złożył następujące oświadczenie: Twierdzenie delegacji włoskiej, jakoby stan wojny między Polską a Włochami nie istniał, jest zupełnie niezgodne z rzeczywistością. Włochy przez rozpoczęcie działań wojennych przeciwko Narodom Zjednoczonym postawiły się poza prawem.

Włochy były napastnikiem, dlatego wydaje się conajmniej dziwne, że agresor domaga się wypowiedzenia wojny od tych, których zaatakował. Włochy zerwały stosunki dyplomatyczne z Polską. Polska była w stanie wojny z Włochami. Obywatele polscy we Włoszech byli traktowani jako obywatele wrogiego państwa, własność ich była konfiskowana. W roku 1941 wydana została wspólna deklaracja wzajemnej pomocy w walce z agresją państw sprzymierzonych. Polska deklarację tę podpisała. W deklaracji tej państwa zobowiązują się do kontynuowania walki z niemieckim i włoskim okupantem. Deklaracja ta jest jasnym oświadczeniem, wskazującym na to, że stan wojny istniał między Włochami a Polską. Żołnierze polscy walczyli w północnej Afryce we Włoszech. Żołnierze polscy brani byli do niewoli i ginęli od włoskich kul. Jednostki polskiej marynarki czynne były na morzu Śródziemnym przeciw flocie włoskiej. Niedaleko Malty np. straciliśmy jeden z naszych statków. Dlatego stwierdzam, że wniosek włoski jest nieuzasadniony tak z prawnego jak i z faktycznego punktu widzenia. Polska podobnie jak inne państwa wyliczone w poprawce włoskiej była w stanie wojny z Włochami. Stawiam wniosek o odrzucenie poprawki włoskiej jako zupełnie nieuzasadnionej.

Niemcy stawiają Sprzymierzonym żądania

ESSEN (ZAP). Na kongresie rad załogowych Zagłębia Ruhry domagano się upaństwowienia kopalń tego zagłębia, a nadto domy drewniane, ustawiane dla górników kopalń węgla dzięki pomocy brytyjskich władz okupacyjnych, określił kongres jako „nory, niegodne ludzi“. (Anglicy spodziewali się podziękowań za swoje wysiłki!). Stara to i znana nam — Polakom metoda niemiecka wysuwania coraz to nowych żądań.

Kongres doceniając olbrzymie znaczenie dla Niemiec podniesienia produkcji węgla zagłębia, przyrzeka, że do tego wzrostu doprowadzi, jeżeli postulaty kongresu zostaną wypełnione, a przydział dzienny żywności dla górników podniesiony zostanie do wartości 5.000 kaloryj.

Polska — Belgia

WARSZAWA (Obsł. wł.). Na skutek rozmów handlowych przeprowadzonych w Brukseli zawarto układ handlowy na podstawie, którego oba państwa dokonają wymiany towarowej na sumę 250 milionów franków belgijskich t. j. 6 milionów dolarów.

W październiku rozpoczną się rozmowy celem poszerzenia ram układu i w tym celu we wrześniu przybędą do Polski przemysłowcy belgijscy, aby zapoznać się z potrzebami przemysłu polskiego.

Badanie tajemniczych pocisków

W epoce ciągłych wynalazków

LONDYN (Obsł. wł.). Urzędowe koła zaprzeczyły wiadomości, jakoby W. Brytania udzieliła Szwecji większą ilość radaru. Nieoficjalnie komunikują nadal, że radar został jednak Szwecji przekazany celem ustalenia miejsca, z którego są wyrzucane tajemnicze pociski przelatujące nad Szwecją.

LONDYN (Obsł. wł.). Za dwa lata Wielka Brytania ma zamiar wprowadzić u siebie poeztę rakietową. Pocisk rakietowy będzie biegł szybciej od dźwięku. Przelot poczty przez Atlantyk trwałby wszystkiego 2 godziny.

LONDYN (obsł. wł.). W dniu 27 września r. b. odbędzie się chrzest wielkiego samolotu transportowo-pasażerskiego. Waga samolotu wynosi 92 tony. Samolot, może wziąść do kabin, 168 osób. Koszt budowy wyniósł 13 milionów dolarów.

SA — to nie zbrodniarze?

NORYMBERGA (Obsł. wł.). W czasie przewodu sądowego w Trybunale Międzynarodowym jeden z badanych świadków oświadczył, że SA nie było organizacją zbrodniczą.

W związku z tym oświadczeniem przewodniczący Trybunału sędzia Lawrence zarządził odczytanie dokumentów ilustrujących dokładnie zbrodniczą działalność SA.

Aresztowanie kata Berlina

HANNOWER (Obsł. wł.). Został tu aresztowany Wilhelm Tutger, kat Berlina, który między innymi zamordował marszałka Witzlebena i jego towarzyszy biorących udział w spisku na Hitlera w dniu 20 czerwca 1944 roku.

Czy nastąpi spotkanie Wielkiej Trójki?

PARYŻ (Obsł. wł.). Agencja France Presse donosi, że prezydent Truman przybył na wyspy Bermudzkie.

Z kół zbliżonych do prezydenta donoszą, że Truman wyraża pogląd, że konieczne jest osobiste spotkanie się ze Stalinem i Attlée. Spotkanie takie miałoby się odbyć w październiku i omówiłoby wszystkie zasadnicze i sporne sprawy.

Schumacher pieni się o Odrę

BERLIN (ZAP). Przywódca socjalistów niemieckich w zachodnich strefach okupacyjnych, dr Schumacher, na zebraniu wyborczym w Essen odbytym w niedzielę 18 bm., ponownie wypowiedział się w namiętnej formie przeciw uznaniu obecnych granic wschodnich Niemiec.

„Niemieccy socjaliści — oświadczył on — walczyć będą wszelkimi środkami politycznymi o każdy metr ziemi niemieckiej na wschód od Odry i Nysy. Socjaliści nie podzielają stanowiska socjalistycznej partii jedności, której przywódcy, Grotewolh i Pieck, stwierdzili, że wschodnie granice Niemiec ustalone zostały na Odrze i Nysie. Jaki Traktat pokojowy — pyta Schumacher —ustalił te granice? W umowie poczdamskiej oddano te ziemie w administrację, lecz nie przyznano ich Polsce".

Schumacher ostrzegał dalej przed iluzjami, jakoby Niemcy mogły skorzystać z ewentualnej niezgody pomiędzy sprzymierzeńcami. „Nowa wojna — ostrzegał on — wymazałaby Niemcy z karty Europy".

Z zgodzie niewątpliwie z wszystkimi Niemcami domagał się Schumacher centralnego niemieckiego rządu przyznając, że jedność gospodarcza Niemiec jest fundamentalnym krokiem w kierunku tego osiągnięcia. Dziękując Anglosasom za ich wysiłki w kierunku doprowadzenia do tej jedności zapowiedział, że socjaliści niemieccy nigdy nie zrezygnują z włączenia do tej jedności gospodarczej stref francuskiej i radzieckiej.

Mowa dra Schumachera, wygłoszona w bardzo gwałtownej formie z akcentami napastliwymi, jest wymownym świadectwem odradzania się buty „herrenvolku".

Tuka został powieszony

PRAGA (PAP). Dela Tuka, premier marionetkowego rządu słowackiego w czasie wojny, został powieszony. Był on skazany na śmierć 14 sierpnia po procesie o zdradę.

Polskie włókno wzamian za tran

ŁÓDŹ (PAP). Żyrardowskie Zakłady Włókiennicze wykonały na zamówienie Norwegii 25 tys. mtr. t.zw. płótna oponowego, które jest niezbędnym materiałem przy wyrobie opon samochodowych. Jeszcze w bieżącym miesiącu płótno zawiezione zostanie do Norwegii, skąd otrzymamy wzamian poważne ilości tranu.

Z Konferencji Pokojowej

PARYŻ (Obsł. wł.). Na wczorajszym posiedzeniu przewodniczył minister spraw zagranicznych Bevin.

W czasie dyskusji nad oświadczeniem państw zaproszonych zabierali głos przedstawiciele różnych państw. Wielokrotnie w dyskusji odbiegano od tematu a natomiast prowadzono polemikę między dwoma państwami.

W związku z tym Bevin na popołudniowym posiedzeniu oświadczył, że o ile w przyszłości delegat przemawiający odstąpi od tematu i będzie prowadził dyskusję między dwoma państwami, to wówczas odbierze głos przemawiającemu.

Unia Południowa Afrykańska złożyła żądanie dopuszczenia jej do głosu w końcowej fazie omówienia traktatu z Włochami.

Podobne żądanie złożył rząd Iraku, który oświadczył, że znajdował się w wojnie z Włochami od 1943 roku i dlatego nie może być pominięty w rokowaniach z państwem włoskim.

Kwalifikacje wodza Niemiec

PARYŻ (Obsł. wł.). Jeden z b. kolegów Hitlera z czasów 1-ej wojny światowej, oficer armii niemieckiej opisał dokładnie kwalifikacje wojskowe i wojenne b. wodza Trzeciej Rzeszy.

Z oświadczeń tych wynika, że Hitler nigdy nie brał udziału w walkach i nigdy nie był na froncie. Cały czas spędzał w sztabie pułku. Żelazny Krzyż otrzymał za pracę administracyjną i wyłudził go od władz wojskowych na wniosek oficera administracyjnego, pochodzenia żydowskiego.

Dramatyczne zeznania b. cesarza Mandżurii

TOKIO (SAP). Henry Pu-Yi, ostatni cesarz chiński i „marionetkowy" cesarz Mandżurii z ramienia Japonii, oświadczył przed międzynarodowym trybunałem do spraw przestępców wojennych, że Japończycy zamordowali jego żonę, a potym pokazywali mu fotografie młodych Japonek, proponując, aby sobie wybrał z pośród nich narzeczoną.

Wezwany ze Związku Radzieckiego, jako świadek w tym procesie, były cesarz zdradzał przed sądem silne wzruszenie i walił pięścią w pulpit, oskarżając Japończyków jako morderców żony.

Wymienił generała Yoszioka, jako tego który otruł mu żonę i powiedział że ten sam generał Yoszioka namawiał go później do ożenienia się z jedną z piękności japońskich, których fotografie mu pokazywał.

Tłomacząc swoją współpracę z Japończykami, Pu-Yi powiedział: „Myślałem, że będę mógł wyćwiczyć armię mandżurską i ludność cywilną oraz czekać na sposobną chwilę, kiedy mi się uda połączyć z Chinami w walce z Japonią i tak sam wszedłem w paszczę tygrysa".

Memorandum Żydów

PARYŻ (Obsł. wł.). Światowy Kongres Żydowski oraz 18 organizacyj żydowskich wystosowało memorandum w sprawie zabezpieczenia i spokoju i naprawienia zła wyrządzonego pozostałej reszstce w wysokości 700.000 Żydów.

Memorandum żąda zagwarantowania praw i swobód, ustawowego zakazu siania nienawiści religijnej i rasowej, równy i swobodny dostęp do zawodów, swobodę religijną i organizacyjną, skasowania wszelkich ograniczeń i ustaw dotychczasowych ograniczających prawa Żydów, zwrócenia własności, oraz przekazania t. zw. majątku bezpańskiego, stanowiącego majątek Żydów pomordowanych na cele emigracyjne i kulturalne organizacyj żydowskich.

Zaludnienie Górnego Śląska

KATOWICE (Obsł. wł.). Obecna ilość mieszkańców Górnego Śląska wykazuje, że zaludnienie jest dwa razy większe od zaludnienia Centralnej Polski, 5 razy od Pomorza Zachodniego i 8 razy od województwa olsztyńskiego.

W powiecie katowickim przypada 1538 mieszkańców na 1 km², a w bytomskim — 723 na km².

Otwarcie zawodów sportowych w Oslo

Niepomyślny dzień dla Polski

OSLO (Obsł. wł.). Odbyło się tu uroczyste otwarcie III Zawodów Sportowych o Mistrzostwa Europy. Otwarcia dokonał król Norwegii Hakon VII. W otwarciu wzięła udział orkiestra marynarzy, w białych galowych mundurach, składająca się z 96 uczestników.

Po oficjalnych przemówieniach nastąpiła defilada zawodników z flagami narodowymi przed trybuną królewską.

Delegacją Polski prowadzili: kobiety — Kwaśniewska, a mężczyzn — Siedlecki. Na trybunach 35.000 widzów. Delegacje wywołały wśród widzów szczery entuzjazm i żywiołowe oklaski.

Następnie rozpoczęły się eliminacje zawodów, które zakończyły się dla Polski niepomyślnie.

W biegu na 100 metrów dla pań w ćwierćfinale odpadła Moderówna, a Walasiewiczówna w półfinale.

W przedbiegu na 800 metrów odpadł Staniszewski.

Jedyny punkt zdobyła Wajsówna w pchnięciu kulą zajmując 4 miejsce (11 m. 65 cm.).

Pierwsze miejsce zajęła zawodniczka radziecka (14,16), II — francuska (12,84) i trzecie włoska (12, 21).

W biegu maratońskim pierwsze dwa miejsca zajęli Finowie, 3 miejsce Zw. Radziecki, 4 — Francja.

W biegu na 10 km. I miejsce Zw. Radziecki, 2 — Finlandia, 3 — Węgry. i 4 — Szwecja.

W trójskoku mężczyzn: I miejsce — Finlandia, II i III — Szwecja.

Walasiewiczówna przybyła do Oslo w dniu wczorajszym samolotem ze Szwecji.

W drodze ze Stanów Zjednoczonych do Sztokholmu, po 5 godzinnym locie powstał defekt w motorze samolotu wobec czego nasza zawodniczka musiała wracać do Kanady. Samolot nie był zdolny do dalszego lotu, wobec czego Walasiewiczówna, aby zdążyć na zawody zdecydowała się na przelot samolotem wojskowym.

Odpowiedź Turcji

ANKARA (Obsł. wł.). Jak donoszą odpowiedź Turcji na notę radziecką w sprawie traktatu o cieśninach została wręczona posłowi radzieckiemu w Ankarze. Odpowiedź według nadchodzących wiadomości została uzgodniona z ambasadorami angielskim i amerykańskim. Aczkolwiek nie podano oficjalnie treści odpowiedzi, to miarodajne czynniki stwierdzają, że Turcja odrzuca propozycje radzieckie w sprawie omawiania sprawy cieśniny Dardanelskiej i jej obrony przez państwa czarnomorskie a żąda by ta sprawa była przedmiotem konferencji wszystkich państw sprzymierzonych.

Pierwszy pospieszył z pomocą

WARSZAWA (Obsł. wł.). Amerykański Czerwony Krzyż to instytucja, która pierwsza przybyła z pomocą Polsce. Już w lutym 1945 roku, a więc w miesiąc po wyzwoleniu Polski nadeszła pomoc ze strony ACK.

Dotychczas nadesłane towary przedstawiają wartość 6 i pół miliona dolarów.

Również koła szkolne ACK przybyły z pomocą nadsyłając przybory szkolne, odzież, obuwie, zabawki, mydło a nawet torby napełnione cukierkami.

Rehabilitacja Gajera

ŁÓDŹ (Obsł. wł.). Odbył się tu proces rehabilitacyjny znanego przemysłowca łódzkiego Gajera. Dyrektor zakładów włókienniczych Robert Gajer, brat obecnie rehabilitowanego został w bestialski sposób zamordowany przez niemców.

Rozprawa sądowa wyjaśniła, że Gajer był zmuszony do zapisania się na volksliste i wykazała całkowitą niewinność oskarżonego.

Poświęcone pamięci pokoleń

BYDGOSZCZ (Obsł. wł.). „W niedzielę 25 sierpnia 1946 r., w rok po zakończeniu krwawej, drugiej wojny światowej, co przez zbrojny czyn polskiego żołnierza przywróciła Polsce Niepodległy Byt, poświęcony został wśród uroczystych manifestacji całej Polski grób Nieznanego Powstańca z r. 1918—19. To, co krwawy zbir niemiecki w latach okupacji 1939 —1945 zbeszcześcił, to pracą i sercem odbudowało społeczeństwo bydgoskie w hołdzie i czci Temu, co legł za Ojczyznę".

Oto treść, jaką wypisano na kartonie, zabezpieczonym woskiem i złożonym w cynkowej skrzynce, która będzie umieszczona w grobie „Nieznanego Powstańca". Grób ten poświęcony zostanie w ramach ogólnopolskiego Zjazdu Powstańców Wlkp. z r. 1918—19 w dniu 25 sierpnia w Bydgoszczy.

Program Zjazdu jest następujący: Godz. 8.30 zbiórka organizacji na Starym Rynku, godz. 9-ta wymarsz do Bazyliki OO. Misjonarzy na Bielawkach, godz. 9.45 Msza św. i poświęcenie sztandaru, godz. 11.15 poświęcenie grobu, godz. 13-ta akademia, godz. 16-ta obrady Zjazdu Zw. Powstańców Wlkp.

Zjazdowi przyznano zniżki kolejowe w wysokości 66% w drodze powrotnej. Kwatery i treściwy obiad zapewniony.

RYTM KUJAW

Pow. nieszawski

KRZYWOSĄDZA.

POŻEGNANIE POBOROWYCH.
Odbyło się tu uroczyste pożegnanie poborowych, zorganizowane przez Komitet Obywatelski, gminy Sędzin. W kościele parafialnym Mszy św. wysłuchali poborowi oraz liczni mieszkańcy gminy. Po nabożeństwie do zebranych przemówił wójt gminy Sędzin składając w imieniu Gromady serdeczne życzenia przyszłym żołnierzom, po czym poborowi udali się na wspólny posiłek.

Po posiłku odbyła się zabawa taneczna przy udziale 12-o osobowym zespole orkiestry pod kierownictwem ob. Kochanowskiego. (md.).

Pow. lipnowski

LIPNO.

ODWDZIĘCZAŁ SIĘ NIEMCOM.
Adolf Müller, zam. w Lipnie, zapisany został do II grupy narodowości niemieckiej i jak mógł, tak się odwdzięczał za tę „łaskę" siepaczom hitlerowskim.

Müller całą swoją nienawiść skierował przeciwko Polakom. W ręce okupantów wydał Stanisława Zarębskiego i Jana Plitowskiego, oskarżając ich jednocześnie, że strzelali do niemców w okresie internowania na polecenie władz polskich. Aresztowani przeszli okropną gehennę każni niemieckiej.

Müller brał również udział w poszukiwaniu Edwarda Skarczyńskiego. Ostatnio Müller został rozpoznany przez Polaków i aresztowany. Oczekuje obecnie na rozprawę Sądu Specjalnego. (md.).

ŁOCHOCIN.

OTWARCIE DOMU STARCÓW.
W Łochocinie, odbyło się uroczyste otwarcie Powiatowego Domu dla Starców. Aktu poświęcenia dokonał ks. dziekan Sołtysiak.

Otwarcie Domu dla Starców zapoczątkowało akcję opieki nad ludźmi w starszym wieku. (md.).

ZE ZJAZDU PPS.
W ub. niedzielę na terenie m. Włocławka, odbył się Zjazd Powiatowy PPS-u, na który przybył również wojewoda pomorski ob. Wojciech Wojewoda.

W zjeździe wzięli udział delegaci i członkowie PPS. z powiatu włocławskiego oraz aktywiści partii z tutejszego terenu.

Ob. prezes Rendflajsz, złożył szczegółowe sprawozdanie organizacyjne w imieniu Komitetu powiatowego PPS-u.

Z kolei przemawiał ob. Wojewoda, który scharakteryzował obecną krajową i zagraniczną sytuację polityczną.

Na zakończenie ob. Wojewoda zapelował do członków, by twardo stali na swych posterunkach i by pamiętali, że współpraca obydwu robotniczych partyj politycznych prowadzi do scementowania ustroju demokratycznego Polski.

Po referacie ob. Wojewody, poszczególni działacze PPS-u z powiatu włocławskiego składali sprawozdania z działalności swych placówek. (md.)

O NALEŻYTE SPEŁNIANIE OBOWIĄZKÓW OBYWATELSKICH
Dnia 7 bm. Obwodowy Delegat Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej dla Spisu Zawodowego na m. Włocławek i powiaty: włocławski, nieszawski i lipnowski wydał zarządzenie w sprawie przeprowadzenia spisu zawodowego we wszystkich urzędach, instytucjach, przedsiębiorstwach oraz w zakładach pracy: państwowych, samorządowych, prywatnych itp.

W związku z tym zarządzeniem na terenie m. Włocławka specjalni delegaci Urzędu Zatrudnienia przeprowadzają spisy. Jest to praca ciężka a zarazem odpowiedzialna.

W tej akcji zostaliśmy doprawdy zaskoczeni faktem, że w stosunku do delegatów przeprowadzających spisy, niektóre firmy jak również i obywatele z wolnych zawodów, odnoszą się z całą nieufnością, a w niektórych nawet wypadkach — w stosunku do delegata-kobiety — arogancko.

Jeżeli ktoś pretenduje do inteligencji, powinno go przede wszystkim stać na dobre wychowanie.

Tym razem nie chcemy jeszcze operować nazwiskami, ale w przyszłości to uczynimy, pragniemy tylko zwrócić uwagę na jedną rzecz.

Dlaczego w stosunku do Polaka czy Polki zajmuje się stanowisko lekceważące, a nawet aroganckie, udaje się wielkiego znawcę, który ma obowiązek pouczania i nauczania urzędnika przeprowadzającego spis, a w stosunku do niemców było się tak usłużnym, tak dalece usłużnym, że należało się do pierwszych, który na wystawie swego sklepu umieścili portret Hitlera, chociaż takiego nakazu nie było? (md.).

W NIEDZIELE „Z CAŁEGO SERCA" PO RAZ OSTATNI.
Zorganizowana przed dwoma miesiącami przez znanego już nam dobrze artystę scenicznego i reżysera por. M. Walewskiego, w porozumieniu z obecną administracją naszego Teatru impreza rewiowo-wokalna p.t. *„Z całego serca"* zdobyła już swoją historię. Nasi artyści objechali z tą imprezą miejscowości: Ciechocinek, Aleksandrów, Dobre, Lipno, Kowal, Brześć, Lubraniec, Koło i Gostynin, doznając wszędzie wielce miłego przyjęcia. W niektórych miejscowościach przedstawienia odbyły się po dwa razy.

Na zakończenie „sezonu" tej imprezy ujrzymy powtórzenie jej we Włocławku w Teatrze Ziemi Kujawskiej *w najbliższą niedzielę*, 25 bm. o godz. 8 wieczorem.

Kto więc nie widział jeszcze „Z całego serca", ma ostatnią ku temu sposobność w niedzielę. Jak wiadomo, teksty są pióra Z. Arentowicza i M. Walewskiego. Pamiętamy, że jest w nich wiele dobrego humoru i trafnej satyry. Nasi artyści nabrali już dużej wprawy i wykonanie jest na właściwym poziomie. Słowem — warto zobaczyć i usłyszeć.

Program częściowo jest zmieniony. Bilety od 20 do 60 zł. są już w sprzedaży w kasie Teatru. (at.).

NAJMŁODSZY BALET.
Dzisiaj, dnia 24. 8. 46 r. o godz. 20 wystąpi w Teatrze Ziemi Kujawskiej we Włocławku najmłodszy balet w Polsce, zorganizowany przy Związku Walki Młodych w Bydgoszczy. Ze względu na wielką ilość już rozsprzedanych biletów, występ baletu na naszym terenie nie jest specjalnie reklamowany. Z.G.

Kronika

Kino „BAŁTYK" „Jeden z naszych samolotów **zaginął**" Kino „POLONIA" **„Co mój mąż robi w nocy"** Teatr Ziemi Kujawskiej 25.8. — **Z całego serca**	**Dzisiaj SOBOTA 24 SIERPNIA** Bartłomieja Ap.	**Kalendarzyk słowiański** Cieszymierza **Słońce:** wschód o godzinie 4.32 zachód o godzinie 18.44

KARETKA POGOTOWIA RATUNKOWEGO PCK Włocławek. W godzinach biurowych: Centrala PCK, Piusa XI Nr. 8, tel. 13-32. W godzinach pozabiurowych i w nocy: Dom Noclegowy PCK, Przedmiejska 1, tel. 15-41. Lek. dyż. dr Makochoński, Kilińskiego 7a.
DYŻURY APTEK: Dziś ul. 3-go Maja 16. Nr. tel. Straży Pożarnej — 12-34.

W lusterku

Umówiłem się

Umówiłem się z panią na siódmą,
pani przyszła na ósmą, ha trudno;
tłumaczyłaś się mówiąc mi wiele,
że krawcowa, pantofle, kapelusz.

Nie tu nie ma do rzeczy krawcowa,
wszak chodziło o sprawę służbową,
gdy na randkę umówię się z panią
wówczas dłużej poczekam też na nią.

Agapit.

ZOFIA ŚLÓSARSKA

Korespondencja własna

Zielony Śląsk
przy pracy oświatowej

Już przed drugą wojną światową pomyślnie rozwijała się oświata polska na Śląsku Zielonym, aczkolwiek musiała walczyć z trudnościami, wynikającymi z warunków politycznych w jakich od wieków zmuszona była żyć ta dzielnica polska.

Po utracie łączności z Rzeczpospolitą Polską już w XIV w. Śląsk Zielony poddany był obcym wpływom kulturalnym, najpierw wyłącznie czeskim, potem czeskim i niemieckim. I nawet wówczas, gdy po pierwszej wojnie światowej część Śląska Zielonego powróciła do Polski, trudności w kulturalnym odrodzeniu Śląska nie ustały, ponieważ z jednej strony reszta Zielonego Śląska pozostała przy Czechach i cierpiała tam ucisk narodowościowy, przy którym polska kultura nie mogła swobodnie się rozwijać, z drugiej strony, w przyłączonej do Polski części ochraniana przez Traktat Wersalski niemiecka mniejszość narodowa usiłowała bezczelnie przeciwstawiać się kulturalnemu odrodzeniu Śląska.

Za przykład takiego przeciwdziałania, akcji szerzenia się polskiej oświaty służyć może bezczelna ówczesna propaganda szkoły niemieckiej, powszechnej i średniej, usiłującej dosłownie „kupować" dzieci polskie przez kaptowanie rodziców tych dzieci, za pomocą bogatych podarunków — do zapisu do szkół niemieckich.

Walcząc z tą propagandą ówczesne władze oświatowe musiały ze swej strony zabiegać o uczniów w podobny sposób. To samo zresztą miało miejsce na Śląsku Zaolziańskim w stosunku do czeskiej propagandy i walki o duszę polskiego dziecka, z tą jedynie różnicą, że tam walkę musiało prowadzić samo społeczeństwo polskie. Dziś, w tej części Śląska Zielonego, która jest już w ramach Rzeczpospolitej Śląskiej ustała niezdrowa walka i propaganda, bo są tu sami Polacy, ale ślady demoralizowania i bałamucenia ludności przez wrogów niemieckich trwają: ludność niechętnie przychodzi z pomocą szkole, wszystkie ciężary zwalając na rząd, bo ludność przywykła tu do tego, że na szkołę nie ponosiła żadnych ofiar, przeciwnie, to szkoła rozdawała podarunki, przyciągając polskie dzieci ku sobie.

Rząd wznosił wspaniałe budynki szkolne, zaopatrywał je we wszystko, prowadził dożywianie, obdarowywał dziatwę odzieżą i obuwiem. Teraz wiele z tych funkcji będzie musiało przejąć społeczeństwo.

Na tej szczególnej uwadze, jaką rząd zmuszony był otaczać przed wojną szkolnictwo na Śląsku zyskało ono istotnie wiele, bo na Śląsku obowiązek szkolny był i jest obecnie w 100% osiągnięty, budynki szkolne są piękne, warunki do wprowadzenia obecnej reformy szkolnej są dobre, ilość przedszkoli procentowo najwyższa w państwie.

Zielony Śląsk posiada jedną wyższą uczelnię w Cieszynie — Wyższą Szkołę Roln., oraz dużo szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych. Bielsko, w którym tak silnie rozwinięty jest przemysł tkacki ma Średnią Szkołę Przemysłową, Cieszyn — Średnią Szkołę Muzyczną, Gimnazja i Licea powstają i na wsi, jak w Wiśle.

Od 5 sierpnia obraduje w wiosce Głębce pod Wisłą dwutygodniowy Kurs dla Inspektorów Szkół Podstawowych 8-letnich ze Śląska. Zjazd otworzył Kurator śląski ob. Kotula dwugodzinnym wykładem o reformie szkolnej.

Kurs ten zgromadził 50 inspektorów z województwa Śląsko-Dąbrowskiego. Wykładów z dyskusją jest codziennie 5—6 godzin, reszta dnia przeznaczona na wypoczynek i wycieczki, rozrywki.

Taką rozrywkę, zresztą nie tylko dla inspektorów, ale i dla tłumnie przybyłej publiczności był wieczór artystyczny, zorganizowany przez młodzież z Zaolzia, kształcącą się w średnich szkołach w polskim Cieszynie (bo na Zaolziu kształcić się w polskich szkołach nie może). Wszystkie produkcje tej młodzieży przyjmowane były przez publiczność entuzjastycznie i niezwykle gorąco. Świadczyło to o wadze, jaką Ślązacy przypisują sprawie Zaolzia.

Śląsk Zielony nie tylko w lecie wypoczywa i bawi się, ale i kształci bez względu na panujące upały.

Pozbawiony przez całą wojnę polskiej szkoły, polskiego teatru i polskiej muzyki, musi tę stratę nadrobić. Pracuje więc intensywnie.

Nawet w lecie.

Głębce—Wisła, sierpień 1946 r.

Z CYWILA — ŻOŁNIERZ.

W dużym gmachu szkoły powszechnej nr. 1 i 2 odbywa się pierwszy pobór rocznika 1925 do Wojska Polskiego. Do gmachu przybywają obywatele z powiatów: włocławskiego, nieszawskiego i lipnowskiego.

Poborowi zatrzymują się z bagażami na dużej sali, stamtąd udają się do rozbieralni, skąd przechodzą do następnego pokoju Komisji poborowej lekarskiej.

W 3-cim pokoju, przy asyście oficerów i podoficerów, poborowym zadawane są różne pytania, a najczęściej „czy mają chęć do służby wojskowej". Jeden przez drugiego ze szczerym uśmiechem odpowiadają: „bardzo chętnie chcemy służyć, boć to przecież nasze polskie wojsko, a my Polskę i wojsko kochamy"!

Komisja I na czele której stoi komendant tutejszego RKU. ob. mjr. Zygmunt jak również Komisja II na czele z ob. kpt. Józefem Kuśnierzem — komendantem RKU. Rypin, ziemi lubuskiej, pracują bardzo intensywnie i sprawnie.

Ciężka to praca i wielce odpowiedzialna. Dzień za krótki, aby wszystkiemu podołać.

Kancelaria główna spoczywa w rękach ob. por. Geroby. Obszerny gmach pozwala na urzędowanie jednocześnie 2-ch komisyj.

Po przyjęciu młodzież przeprowadzona zostaje do punktu zbiorowego w Sokolni przy ul. Łaziennej. Tam w obszernej świetlicy na stołach pełno pism codziennych i tygodników.

Tutaj przeprowadzane są prace wstępne za pomocą pogadanek, uświadamiających co to jest dyscyplina itp. Prace wstępno-przygotowawcze prowadzą ob.ob. ppor.: Walke i Filipowicz.

Młodzież otrzymuje obiad z kuchni 1 Warszawskiego Pułku Pontonierów, a kolację z Komitetu Obywatelskiego m. Włocławka. Odjeżdżający otrzymują prowiant suchy.

Dla młodzieży poborowej przez 3 dni czynny będzie Teatr Ziemi Kujawskiej w którym występować będzie grupa artystów z Tow. Przyjaciół Żołnierzy z Torunia. Ponadto parę przedstawień da również sekcja dramatyczna przy PPR-rze.

Wyświetlane będą również dla młodzieży poborowej filmy w tut. kinach. Codziennie w godzinach od 16 do 20 przygrywa orkiestra Celulozy.

W komisjach poborowych biorą również udział ob.ob. Kozyra — przew. Pow. Rady Narodowej i T. Markiewicz z ramienia Starostwa Powiatowego.

Całość organizacji sprężysta. (md.)

ZAWODY BOKSERSKIE.

Dnia 25 bm. o godz. 11-ej w sali Teatru Ziemi Kujawskiej odbędzie się spotkanie bokserskie pomiędzy drużynami KS. „Pomorzanin" a KS. Celuloza-Włocławek.

Będzie to bardzo ciekawe spotkanie choćby dla tego, że K.S. „Pomorzanin" jest mistrzem Pomorza na rok 1946.

Tego samego dnia o godz. 17.30 odbędzie się między tymi klubami spotkanie piłkarskie.

Z częstych imprez sportowych wyciągamy wniosek, że K.S. Celuloza rozwija na terenie sportowym dużą inicjatywę, udzielając w ten sposób amatorom sportu wiele emocji.

Sądzimy, że niedzielne spotkania staną się sensacją dla sportowców całego Włocławka, którzy tłumnie przybędą, aby obserwować walkę na ringu i na stadionie. (md.).

Z PÓŁKOLONII SS. URSZULANEK.

Staraniem Kierownictwa oraz Koła Rodzicielskiego przy Szkole SS. Urszulanek we Włocławku urządzone zostały dla dzieci tejże szkoły w Zakładzie Św. Józefa na Glinkach 6-cio tygodniowe półkolonie letnie. Wesołym rozgwarem napełnił się dziedziniec Zakładu. Od godziny 9-ej rano do 6 po południu dzieci są na kolonii w lesie sosnowym, gdzie opiekunki prowadzą „zajęcia wakacyjne", gry, śpiewy, pogadanki — na obiad powrót do Zakładu — droga daleka, bo trwa aż 3 minuty — po obiedzie marsz na spanie na kocykach do lasu... i znów potem urozmaicony program „zajęć wakacyjnych" — do wieczora. W planie jest oczywiście i śniadanie i podwieczorek... a jakże! Świeże leśne powietrze, spacery i zabawy podziałały doskonale. Apetyt dopisywał świetnie, jak to obrazuje fragment piosenki ułożonej przez uczestniczki półkolonii „jest obiadek smakowity — mamy dobre apetyty". Najwięcej radości sprawiał powrót samochodem pod gmach szkolny. Wesołe i rumiane buzie dzieci są najlepszym dowodem tego, że półkolonie spełniły swój cel. (at.).

SZKOLNICTWO MIERNICZE.

Jednym z bardzo ważnych zawodów, którego prace stanowią wstęp do wszelkich poczynań, związanych z odbudową kraju, jest miernictwo.

Nieodzowną koniecznością stały się pomiary podstawowe Państwa, a zwłaszcza opracowanie mapy gospodarczej Polski. Prace te zostały już zapoczątkowane i dlatego zapotrzebowanie na fachowe siły miernicze jest znaczne i będzie długotrwałe.

Rolę przygotowania tych kadr spełniają obecnie następujące uczelnie:

1. Gimnazja miernicze: w Łodzi, w Bydgoszczy, w Katowicach (Śląskie Zakłady Techniczne), we Wrocławiu i Jarosławiu (Szkoła Budowlana).

Warunki przyjęcia: ukończona szkoła powszechna.

2. Licea miernicze: w Warszawie, w Krakowie, w Katowicach (Śląskie Zakłady Techniczne) i Jarosławiu) (Szkoła Budowlana).

Warunki przyjęcia: ukończone gimnazjum ogólnokształcące lub zawodowe.

oraz 3. Wydziały Geodezyjne: Politechniki Warszawskiej i Krakowskiej.

Warunki przyjęcia: ukończone liceum ogólnokształcące lub zawodowe. (at.).

KOMISJA NADZWYCZAJNA.

Z inicjatywy Pow. Rady Zw. Zaw. wybrana została Komisja Nadzwyczajna do walki z lichwą mieszkaniową — w skład której powołani zostali ob. ob.: W. Świerkowski, I. Jakubowski, Zasada, Napiórkowski i J. Markowski.

Komisja będzie miała poważny wpływ na sprawę mieszkaniową, przez wysuwanie postulatów i opiniowanie w sprawie ustaw i rozporządzeń dotyczących kwestii mieszkaniowych, ponadto będzie przyjmowała i rozpatrywała zażalenia na sposób działalności Urzędu Kwaterunkowego.

Szerokie masy robotników i pracowników umysłowych mają nadzieję na to, że przestaną się gnieździć w ciasnych izbach i że mieszkania się znajdą. (md.).

ROCZNICA POWSTANIA II-EJ ARMII W. P.

W dniu 25 b. m. o godzinie 16-tej w sali Teatru Ziemi Kujawskiej przy ul. Karnkowskiego Nr. 13 odbędzie się Akademia w rocznicę Powstania II-giej Armii Wojska Polskiego.

Na program Akademii złożą się: referaty i część artystyczna. (at.).

ZAWODY PŁYWACKIE O MISTRZOSTWO m. WŁOCŁAWKA.

Bez względu na pogodę — dnia 25 bm. (niedziela) odbędą się zawody pływackie. „Początek zawodów o godzinie 15. Meta ul. Bulwary naprzeciwko ul. Towarowej.

Program bez zmian. Zbiórka zawodników godz. 13—14 — w pokoju nauczycielskim Państw. Gimn. Mechanicznego ul. Rolińskiego.

Nagrody oprócz żetonów i dyplomów będą w postaci wartościowych przedmiotów jak, hamak, tort, wazon i t. p.

Niezależnie od tychże każda fabryka może ofiarować nagrodę dla swego najlepszego zawodnika.

W czasie zawodów przygrywać będzie orkiestra Straży Pożarnej.

Wstęp dla dorosłych 10 złotych, młodzieży 5 zł., a dla dzieci do lat 7 — bezpłatnie. (at.).

KURS ŚWIETLICOWY.

Wszystkie zakłady pracy posiadające świetlice, wybiorą kierowników i wyślą ich na 10-dniowy kurs świetlicowy do Bydgoszczy.

Informacji w tej sprawie udziela Pow. Rada Związków Zawodowych. (md.).

NADESŁANE:

W podziękowaniu tym wszystkim, co przyczynili się przez wkład swej pracy do podniesienia uroczystości w dniu 15 sierpnia, na skutek przeoczenia został pominięty Radio-Węzeł Włocławski. Muszę z przyjemnością podkreślić, że umieszczone megafony i działające bardzo sprawnie, umożliwiły 20-tysięcznej rzeszy wysłuchania nabożeństwa i kazania. Dlatego też Szan. Dyrekcji Radio-Węzła Włocławskiego składam z głębi serca za ustawienie mikrofonu i megafonów podziękowanie.

Ks. J. Kruszyński.

Przetarg nieograniczony

Włocławska Fabryka Lin, Drutu, Gwoździ i Siatek dawn. C. KLAUKE pod Zarządem Państwowym we Włocławku, ul. Kościuszki 26/30 ogłasza niniejszym przetarg nieograniczony na wykonanie robót: murarskich, zduńskich, malarskich i szklarskich w budynku biurowym fabryki.

Ślepe kosztorysy są do przejrzenia w Wydziale Technicznym Fabryki.

Oferty należy składać w zalakowanych kopertach z napisem „Oferta na wykonanie remontu budynku biurowego".

Otwarcie ofert nastąpi komisyjnie dnia 1. 9. 1946 r. o godzinie 10-tej rano.

Wadium do przetargu ustala się na 1,5% oferowanej sumy, którą należy wpłacić do kasy fabryki. Wycofanie wadium nastąpi po komisyjnym przejęciu pod względem całości i jakości wykonywanych robót.

W przetargu mogą brać udział tylko firmy zarejestrowane. Fabryka zastrzega sobie prawo unieważnienia przetargu bez podania przyczyn i ponoszenia jakichkolwiek odszkodowań. (1732).

OGŁOSZENIE

Wydział Aprowizacji i Handlu m. Włocławka podaje do ogólnej wiadomości, że cena za 100 yardów nici zł. 4,60 jest podana omyłkowo, prostujemy to na cenę zł. 2,40.— za 100 yardów, opłata za wydanie polecenia i potwierdzenia wynosi 1 zł. za 100 yardów. (1736).

ZA PREZYDENTA MIASTA

(—) Stanisław Czarkowski

Ławnik Zarządu Miejskiego.

Ogłoszenia drobne

DWIE UCZENICE poszukują pokoju. Bez utrzymania. Zgłoszenia do Administracji. (1698).

KONCESJONOWANE Kursy Kroju, Szycia Modelowania OLSZEWSKIEJ-KUNTZE z Warszawy. Nauka obejmuje dział: sukniowy, okryciany, dziecięcy i bieliźniany. Kurs czeladniczy i mistrzowski. Zapisy uczenic — Włocławek, ul. Zduńska 5. (1689).

PAŃSTWOWA KOMUNIKACJA SAMOCHODOWA ul. Kościuszki 20 wynajmuje samochody ciężarowe na przewóz towarów. (1737).

POLECAMY! Podręczniki i lektury szkolne, Księgarnia „Świt", Żabia 15. (1734).

POSZUKUJĘ pokoju umeblowanego przy rodzinie. Zgłoszenia do Administracji „Gazety Kujawskiej".

POTRZEBNA GOSPOSIA starsza, samodzielna do kulturalnego domu na wyjazd pod Warszawę. Zgłaszać się poniedziałek godz. 12—5, Włocławek. Jagiellońska 4/2 Lechowski. (1741)

PRACOWNIA KRAWIECKA przyjmuje wszelkie zamówienia z własnych i powierzonych materiałów. Ceny bardzo przystępne, wykonanie solidne i terminowe oraz gotowe ubiory na miejscu. Włocławek, Piekarska 10, sklep frontowy. J. STASIAK.

STANCJA dla uczennic z wygodami. Włocławek, Wronia 2c, m. 3. (1733).

UNIEWAŻNIAM zgubione dokumenty na nazwisko: Warkowski Mieczysław, zam. Bobrowniki, pow. lipnowski. (1735).

UNIEWAŻNIAM zgubioną kartkę żywnościową za m-c wrzesień kat. I i 1 kartkę dodatkową C. Stefania Kruszewska, zam. Łubna 12a. (1738).

Redakcja i Administracja: Włocławek, ul. Brzeska 4, Tel. 1126

Ogłoszenia przyjmuje Administracja codziennie z wyjątkiem dni świątecznych w godzinach od 8-ej do 12-ej i od 2-ej do 5-ej w soboty od 8-ej do 12-ej.

Nacz. Red.: A. TURCZYNOWICZ. Przyjmuje w godz. 10—12 z wyj. dni świąt. Maszynopisów nie zwraca się. Odpowiedzialne za pismo Kolegium Redakcyjne. WYDAWCA: Powiatowa Rada Narodowa we Włocławku.

E — 12647

DRUKARNIA DIECEZJALNA, WŁOCŁAWEK, ul. BRZESKA 4.

Ceny ogłoszeń: Ogłoszenia drobne po 5 zł. za wyraz, poszukiwania rodzin i pracy po 3 zł. Urzędowe, przetargi, nekrologi: 1 mm. szerokości 1 szpalta po 5 zł., reklamowe 10 zł. Za terminowy druk ogłoszeń Administracja nie odpowiada.

Prenumerata miesięczna 60 zł., z przesyłką poczt. 70 zł